

Maa-Amet

maamet@maamet.ee

(digitaallkirja kuupäev) nr 1-7/2022/5646

Katastri riigivara ruumiandmete keskkonna KATRI kasutusest

20.04.2022 käivitas Maa-amet Katastri riigivara ruumiandmete keskkonna KATRI, mida RMK riigimaa haldajana kasutab sõlmitud maakasutuslepingute haldamiseks. RMKl on riigimaa pikaajaliseks kasutuseks hetkel sõlmitud 2836 erinevat lepingut kogupindalaga 35 160 hektaril. Sõlmitud kasutuslepingutest laekub riigile aastas kasutustasusid üle 700 tuhande euro. Sellest lähtuvalt on KATRI näol tegu RMKle olulise töövahendiga, kuhu sisestatud andmeid kasutab RMK ka oma infosüsteemides ja aruandluses (erinevad töölaad, rendiarvete koostamine jm). KATRI-le eelnes kasutuslepingute haldus Maa-ameti XGIS2 rakenduses Kasutuse virtuaalkontor.

Uue infosüsteemi rakendamine tõi kaasa mõned kasutajamugavusega seotud eelised (pindobjekti loomine joonest puhvriga ja kasutusobjektiga seotud katastriandmete automaatne uuenemine), kuid puudusi on siiski ka pool aastat peale infosüsteemi kasutuselevõttu rohkelt. Loetleme neist olulisimad:

- Tänapäev ei toimi kavandatud andmevahetus KATRI ja Riigi Kinnisvararegistri vahel ning jätkuvalt tuleb kasutajal sisestada andmeid erinevatesse infosüsteemidesse toelt.
- Katkenud on RMK poollooduslike koosluste rendihuvi rakenduse töö kuna sealne andmestik vajab aktualiseerimiseks RMK rendilepingute andmeid, milleks pole seni ühendust eri andmebaaside vahel suudetud luua. See omakorda pärsib riiklikult olulise looduskaitse eesmärgi (taastatavate ja hooldatavate poollooduslike koosluste pindala) täitmist.
- Rakenduses puudub sisestatud objektide otsingu- ja filtreerimise funktsionaalsus. See tähendab, et kasutaja peab huvipakkuva objekti kaardil leidma kaude teiste infosüsteemide abil, mis tähendab ühe otsingu sooritamiseks toelttööd või katastri põhise otsingu puhul olukorda, kus mõnesaja ruutmeetri kasutusala tuleb visuaalselt üles leida mitme tuhande hektari suuruselt katastriüksuselt. Samuti puudub võimalus teostada otsinguid teistelt rakenduses olevatelt abikihtidelt (näiteks RMK renditaotlused).
- Digitaalset objekti redigeerimisel puudub võimalus kustutada käänupunkte kaardilt. Vajalike punktide leidmine ja kustutamine koordinaatide tabeli vahendusel on kasutajale äärmiselt ebamugav lahendus.
- Puudub võimalus teiste geoinfo formaatide impordiks KATRIsse, sh välitöödel loodusest toodud ruumikuju täpseks kaardile kandmiseks.
- Vajalik on erinevate kaardikujundustega eristada kasutusala haldajaid ja olekuid ning märgendina kaardile tuua kasutusala põhiinfo. Praegu on ühe kasutusliigi siseselt kõik kasutusala ühesuguse kujundusega ning ei eristu eri riigivara haldajate ja eri staatustega objektid. Neid on võimalik tuvastada ainult katseliselt tärkandmeid avades.
- Sarnaselt XGIS2ga on vajalik järjehoidja funktsionaalsus, et kasutaja saaks oma töövoo hetkeseisu salvestada ka keskkonna siseselt ja ei peaks selleks kasutama kõrvalisi abivahendeid.
- Vajalik on kehtiva lepingu oleku muutus lõppenuks automaatsel lepingu lõpu kuupäeva saabumisel, praegu toimub see käsitööna.
- Vajalik on kasutaja välja logida määratud aja jooksul kui ta on olnud passiivne, praegu toimub sessiooni lõpetamine süsteemi poolt jõuga ka poolelioleva töö puhul. Kasutaja vaates on see arusaamatu ja ebamugav lahendus.

- Kaardil multipolügooniga objekti pärides eristub kaardil korraga ainult üks pind, samas redigeerima minnes on kõik pindobjektid korraga redigeeritavad. Pindala andmest ei eristu üksikobjekti pindala ning väljatrüki puhul on kaardil eristatud ainult üks objekt mitte multipolügoon korraga. See muudab võimalikuks ka väljatrüki funktsionaalsuse kasutamise.

Kokkuvõttes leiame, et riigimaa kasutusalade haldamise viimine XGI2 keskkonnas KATRIsse on olnud kasutajamugavuse poole pealt suur tagasimine. Samuti juhime tähelepanu, et kui varasem koos- ja arendustöö XGIS2 meeskonnaga on toiminud suurepäraselt, siis praegu tunneme end oma muredega üksi jäetuna ning meiepoolsetele KATRI keskkonna parendusettepanekutele sisulist tagasisidet antud ei ole.

Palume kiirendada KATRI kasutajatoele (neist enamik üle poole aasta tagasi testperioodi lõpus 01.03.2022) esitatud keskkonna parendusettepanekute realiseerimist ja seeläbi keskkonna kasutajasõbralikumaks muutmist. Palume võimaldada XGIS2 Kasutuse virtuaalkontori jätkuvat kasutust kuni KATRI kasutust pärssivate puuduste kõrvaldamiseni. Selleks palume Kasutuse virtuaalkontoris olevate andmete ajakohastamist ja ajakohasena hoidmist. Samuti palume sisendandmetega ajakohastada ja ajakohasena hoida RMK poollooduslike koosluste rendihuvi rakendust aadressil (<https://maaoksjon.maaamet.ee/rmk/index.php>).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristjan Tõnisson
juhatuse liige

56918728 kristjan.tonisson@rmk.ee